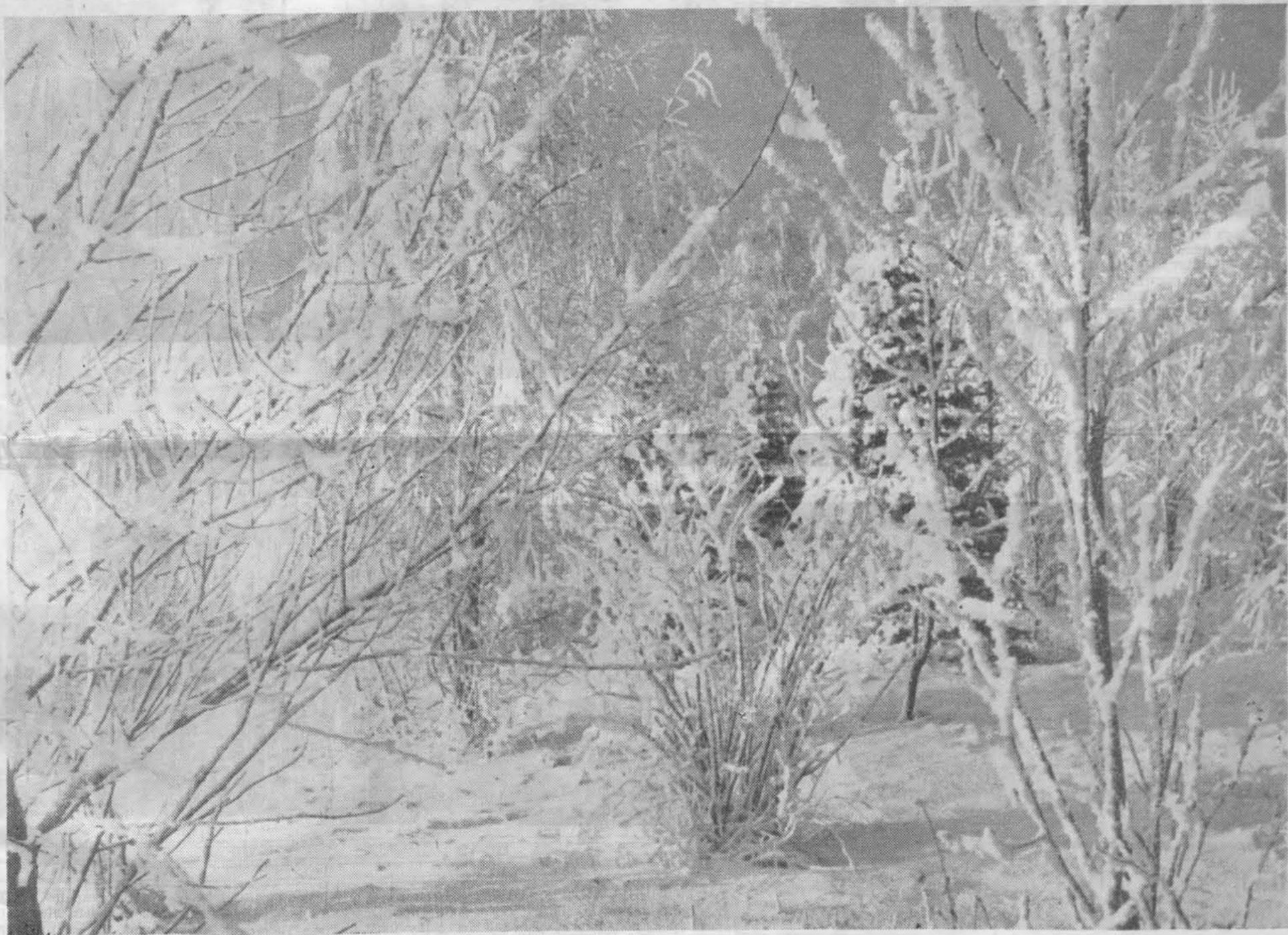

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ САВЕЦКАГА КАМІТЭТА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

З Новым годам!

Зямля мая далёкая,
Зямля мая тудоўная,
Радзіма сінлявокая,
Якая ж табе роўная?
Мо ёсць

і прыгажэйшая,
Каму што ў свеце
глянецца,
Мая ж — найдаражэйшая!
Да смерці мне астанеца.
К. БУЦЛА.

У НАСТУПАЮЧЫМ 1964 ГОДЗЕ ЖАДАЕМ ВАМ ДАРАГІЯ ЗЕМЛЯКІ І НАШЫ СЯВРЫ ЗА РУБЯЖОМ, ШЧАСЦІ І ДОВРАГА ЗДАРОУА. НЯХАН ВАШЫ СУВ'ЯЗІ З РОДНЫМ БЕЛАРУСКІМ КРАЕМ СТАНУЦЬ ЯШЧЭ БОЛЬШ МОЦНЫМІ І ТРЫВАЛЫМІ.
Беларуская секцыя Савецкага Камітэта па культурных сув'язях з суачыннікамі за рубяжом.
Рэдакцыя газеты «Голас Радзімы».

«КОСМАС — 23»

13 снежня 1963 года ў Савецкім Саюзе праведзен чарговы запуск штучнага спадарожніка Зямлі «Космас-23».

На борце спадарожніка ўстаноўлена навуковая апаратура, прызначаная для працягу даследаванняў касмічнай прасторы ў адпаведнасці з праграмай, аб'яўленай ТАСС 16 сакавіка 1962 года.

Спадарожнік выведзен на арбіту з параметрамі: пачатковы перыяд абарачэння — 92,9 хвілін; максімальная адлегласць ад паверхні Зямлі (у апогей) — 613 кіламетраў; мінімальна адлегласць (у перыгей) — 240 кіламетраў.

Устаноўленая на спадарожніку апаратура працуе нармальна.

АДЫЙШОУ ў гісторыю яшчэ адзін год, год 1963-ці. У беларускага народа засталася ззаду трыста шэсцьдзесят пяць добрых працоўных дзён. Мы можам па праву сказаць, што кожны з іх быў да краёў напоўнены мноствам вялікіх спраў і здзяйсненняў народа, які разам з усёй краінай будзе камунізм. Гэта наша светлая мара стала яшчэ на год бліжэй, а другая — мір — больш моцнай, надзейнай.

Кожную раніцу беларускае радыё і газеты прыносілі і прыносяць нам новыя і новыя весткі аб працоўных перамогах фабрык і заводаў, калгасаў і саўгасаў, вялікіх і малых калектываў, асобных людзей. Асабліва многа добрых вестак было ў нас напярэдадні Новага года — напярэдадні 45-й гадавіны нараджэння суверэннай сацыялістычнай Беларускай дзяржавы.

У ІМЯ МІРУ

Вось толькі некалькі апошніх вех на нашым стваральным шляху.

Пачаў працаваць на краіну Палацкі нафтаперапрацоўчы камбінат. За кароткі тэрмін беларускія нафтахімікі перакрылі праектную магутнасць устаноў на перапрацоўцы нафты на 12 працэнтаў. Даў першую прадукцыю Гродзенскі азотнатукавы камбінат. З канвеера Мінскага трактарнага завода сышла 300-тысячная машына «Беларусь». Пабудавана ўзбагачальная фабрыка ў Салігорску. Па Беларускай чыгунцы паімчаліся першыя электрапаязды. Пабудаваны тысячы новых дамоў, школ, бальніц, клубаў...

Мінулы год прынёс нам яшчэ больш яркіх прыкладаў па-сапраўднаму камуністычных адносін да працы. Яшчэ больш узмацнела

вера савецкага чалавека ў сваё цудоўнае заўтра. Залог гэтай веры — рэчаіснасць, пастаянныя клопаты Савецкага ўрада аб добрабыце народа, пераканальныя перамогі мірнай знешняй палітыкі СССР над сіламі вайны. Адным словам, мінулы год быў добрым годам для Краіны Саветаў. І няма сумнення, што новы, 1964 год будзе для нас яшчэ больш радасны.

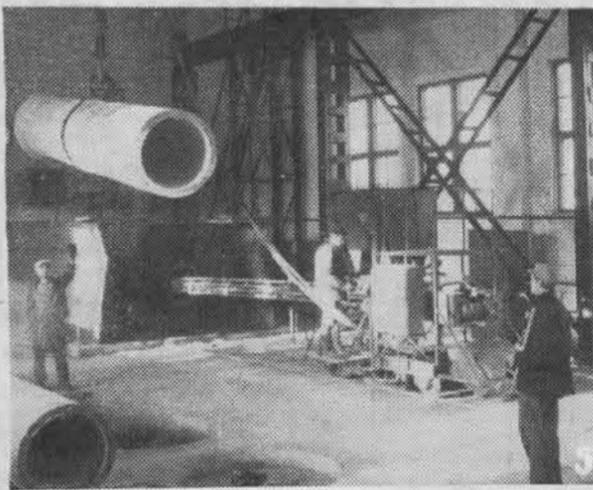
Цяпер, пасля Пленума ЦК КПСС, савецкі народ з новымі сіламі ўзяўся за вялікую справу — хімізацыю народнай гаспадаркі. Гэты грандыёзны план будзе выкананы ў тэрмін, таму што яго мэта — добрабыт народа. Савецкі народ будзе і надалей тварыць дзеля міру на зямлі, дзеля працвіцця сваёй Радзімы, у імя шчасця ўсіх.

БЕЛАРУСЬ

будуе,

адп

НАПЯРЭДАДНІ СВЯТА

Беларуская дзяржаўная філармонія наладжвае ў гарадах рэспублікі вдалія навагоднія канцэрты.

У Гомелі ў тэатралізаваным паказе прымуць удзел артысты эстраднай групы і спявачка Грына Паллянская. Карнавальныя вечары з канцэртамі адбудуцца ў Палацы культуры. Для школьнікаў будзе дадзены спектакль «Наш цырк».

У Мінску ў святочных канцэртах прымуць удзел эстрадны аркестр Беларускай філармоніі і канцэртная брыгада з удзелам заслужанага артыста БССР Грыгорыя Дзідзенкі. Канцэрты для дзяцей наладжваюцца ў Мазыры і Бабруйску.

Брыгада беларускіх артыстаў на чале з заслужаным артыстам БССР Мікалаем Шышкіным напярэдадні Новага года выступіць у гарадах Запар'я, у Архангельску і Мурманску, а брыгада з удзелам артыста Уладзіміра Мінскага — у Алма-Аце.

Канцэртныя брыгады раз'ехаліся па месцах.

С. М. КІШКІН,
старшыня
Савета народнай
гаспадаркі
Беларускай ССР

НАМ ПА ПЛЯЧЫ ВЯЛІКІЯ ЗДЗЯЙСНЕННІ

БССР—45 год

1 СТУДЗЕНЯ 1919 г. быў апублікаваны Маніфест Часовага рэвалюцыйнага рабоча-сялянскага ўрада, які паведаміў усяму свету аб з'яўленні гістарычнай арэне суверэннай Беларускай Савецкай дзяржавы. 45 год аддзяляюць нас ад гэтага гістарычнага для беларускага народа дня. Вялікі і слаўны шлях прайшоў наш народ за гэты час. Дзякуючы бескарыслвай дапамозе рускага народа і паслядоўнаму правядзенню Камуністычнай партыі ленінскай нацыянальнай палітыкі, Беларусь ператварылася ў высокаразвітую індустрыяльную дзяржаву.

Чым жа была Беларусь у мінулым?

Паўночна-Заходні край, як афіцыйна ў царскай Расіі называлася Беларусь, у аснове сваёй эканомікі меў малапрадукцыйную сельскую гаспадарку і паўсаматужную прамысловасць. Царызм стрымліваў індустрыяльнае развіццё Беларусі, як і іншых ускраін Расіі.

У 1913 годзе ўзровень вытворчасці прамысловай прадукцыі на душу насельніцтва Беларусі быў амаль у пяць разоў ніжэй сярэдняга паказчыка ў цэлым па Расіі. Электраэнергія ж выпрацоўвалася ў разліку на душу насельніцтва амаль у 32 разы менш, чым у цэлым па Расіі. Цяжкая ручная праца пераважала паўсямесна. Працягласць рабочага дня на фабрыках і заводах Беларусі складала 12 — 13 гадзін...

Сягоння ж мы па праву ганарымся як дасягнутым, так і тым, што робіцца для далейшага ўздыму народнай гаспадаркі рэспублікі.

За гады даваенных пяцігодак у БССР выраслі новыя станкабудаўнічыя, машынабудаўнічыя, прыборабудаўнічыя заводы. Далейшае развіццё на новай тэхнічнай базе атрымалі дрэваапрацоўчая, лёгкая і харчовая галіны прамысловасці.

У выніку праробленай работы аб'ём вытворчасці буйнай прамысловасці Беларусі ў 1940

годзе ўзрос супраць 1913 года ў 14 разоў, у тым ліку машынабудаўнічай і металаапрацоўчай — ў 58 разоў, а выпрацоўка электраэнергіі павялічылася ў 169 разоў. Аднак створаная ў гады пяцігодак прамысловасць была амаль цалкам знішчана фашыстамі. У Мінску, напрыклад, з 332 дзяржаўных і кааператывных прадпрыемстваў, якія працавалі да вайны, да дня вызвалення захавалася толькі 19.

Здавалася, пройдуць дзесяцігоддзі, перш чым з руін і попелу ўздымуцца гарады і сёлы, фабрыкі, заводы, электрастанцыі. На захадзе яшчэ грывела артылерыйская кананада, а працоўныя рэспублікі пачалі аднаўляць разбураную гаспадарку. Велізарную дапамогу Беларусі аказалі РСФСР і іншыя братнія рэспублікі. У Беларусь былі завезены дзесяткі тысяч адзінак прамысловага абсталявання, станкоў, турбін, генератараў, электраматораў і іншых машын. Дзякуючы гэтай бескарыслвай дапамозе, прамысло-

БССР—45 год

У Маскву вярнулася з двухтыднёвай паездкі па ЗША дэлегацыя савецкіх вучоных-атамнікаў. Гэта паездка праводзілася ў адпаведнасці з Пагадненнем паміж СССР і ЗША аб супрацоўніцтве ў галіне мірнага выкарыстання атамнай энергіі і была адказам на візіт у Савецкі Саюз у маі 1963 года дэлегацыі Камісіі па атамнай энергіі ЗША на чале з дотарам Г. Сібаргам.

Ніжэй друкуем расказ кіраўніка савецкай дэлегацыі старшыні Дзяржаўнага камітэта па выкарыстанню атамнай энергіі СССР А. М. ПЕТРАСЬЯНЦА аб яго знаходжанні ў ЗША.

МОСТ ДРУЖБЫ

— Праграма нашай паездкі была вельмі насычанай, — сказаў А. Петрасянец. — Мы азнаёміліся з асноўным і атамнымі цэнтрамі ЗША і навукова-даследчымі работамі па мірнаму выкарыстанню атамнай энергіі, якія праводзяцца ў ЗША, наведвалі некалькі атамных электрастанцый, прынялі ўдзел у рабоце з'яўнай сесіі Амерыканскага атамнага прамысловага форуму — сходу вучоных-ядзершчыкаў і прамысловікаў, якія робяць абсталяванне для атамнай навукі і тэхнікі. На гэтай сесіі я зрабіў даклад аб асобных савецкіх работах у галіне мірнага

выкарыстання атамна і адказаў на пытанні. Частка дэлегацыі азнаёмілася з пастаноўкай навуковых даследаванняў у вядомым Прынстанскім універсітэце, дзе акадэмік Л. Арцімовіч прачытаў лекцыю аб работах СССР па тэрма-ядзернаму сінтэзу, якая выклікала вялікую цікавасць.

Найбольш цікавым, на мой погляд, было наведванне электрастанцый: Індыян-Пойнт з водавадным рэактарам, Дрэздэнскай з кіпячым вадзяным рэактарам, Халамскай з рэактарам на

натрыевым цэпланосьбіце і імя Эррыка Фермі, размешчанай у сарака мільях ад Дэтройта. Паліва гэтай станцыі — узбагачаны уран, у якасці цэпланосьбіта ўжываецца металічны натры, рэактар працуе на быстрых нейтронах.

Сярод навуковых устаноў можна выдзеліць Аргонскую нацыянальную лабараторыю, у якой працуе каля пяці тысяч чалавек. Тут вядуцца цікавыя работы па трансуранавых элементах. Вялікую цікавасць уяўляюць даследаванні ў галіне радыёхіміі. Цяпер

заканчваецца стварэнне лабараторыі па апрацоўцы высокаактыўных твэлаў — цэпланывыдзяляючых элементаў рэактараў. Вялікія работы праводзяцца ў ЗША па будаўніцтву некалькіх магутных даследавальных рэактараў з высокімі патокамі нейтронаў.

Самым важным вынікам паездкі я лічу ўстанавленне больш цесных кантактаў паміж вучонымі-атамікамі абедзвюх краін і далейшае развіццё нашага супрацоўніцтва ў гэтай галіне навукі. Намі была дасягнута дамоўленасць аб абмене дэлегацыямі і вучонымі на працяглая тэрміны, у прыватнасці, паміж такімі арганізацыямі, як Інстытут тэарэтычнай і эксперыментальнай фізікі і Аргонская нацыянальная лабараторыя.

Усюды ў ЗША савецкай дэлегацыі быў аказаны добры, дружэлюбны прыём.

НАМ ПА ПЛЯЧЫ ВЯЛІКІЯ ЗДЗЯЙСНЕННІ

(Пачатак на 2-й стар.)

ёмнікаў у 1,9 раза, тэлевізараў у 15 разоў, гадзіннікаў і матацыклаў у 2,8 раза, скуранага абутку на 44 працэнты, мэблі на 84 працэнты, мяса і кансерваў больш чым у пяць разоў. Толькі за 4 гады сямігадкі выпушчана больш чым намачалася сямігадовым планам: 8 мільёнаў пар абутку, 4 мільёны пагонных метраў шарсцяных тканін, 342 тысячы тэлевізараў, на 18,5 мільёна рублёў мэблі, больш 20 тысяч піяніна, звыш 78 тысяч тон мяса, каля 7,5 тысячы тон кандытарскіх вырабаў і рад іншай прадукцыі.

Аб'ём валавой прадукцыі прамысловасці рэспублікі ў 1962 годзе павялічыўся ў 42 разы ў параўнанні з 1913 годам і больш чым у пяць разоў у параўнанні з 1940 годам. У 1963 годзе машынабудаўнічая прамысловасць рэспублікі за адны суткі выпускала прадукцыі больш чым яе было выпушчана за ўвесь 1913 год.

Беларусь, якая складае адзін працэнт тэрыторыі СССР і чатыры працэнты насельніцтва, у 1962 годзе дала 11,4 працэнта агульнасаюзнай вытворчасці металарэжучых станкоў, 20 працэнтаў аўтаматычных ліній, 5,4 працэнта грузавых аўтамабіляў, 15,7 працэнта трактараў, 17 працэнтаў матацыклаў, 10,9 працэнта тканін лянных, 7,4 працэнта тэлевізараў, 10,4 працэнта веласіпедаў. За чатыры гады сямігадкі на прадпрыемствах Саўнаргаса БССР укаранена 70 аўтаматычных і паўаўтаматычных ліній, 80 механізаваных паточных ліній, каля трох тысяч аўтаматаў і паўаўтаматаў.

Шырокае выкарыстанне прыродных і эканамічных рэсурсаў карэнным чынам змяніла гаспадарчы сувязь Беларускага эканамічнага раёна. Некалі прадстаўленая на ўсерасійскім рынку драўнінай, пнянкой і смалой, Беларусь не толькі забяспечвае цяпер свае патрэбы ў розных прамысловых вырабах, але і вывозіць іх. Беларускія аўтамабілі працуюць амаль на ўсіх буйнейшых горнарудных прадпрыемствах СССР, на будаўніцтве гідрэлектрастанцый.

Апрача растуць эканамічных сувязей унутры краіны, Беларускі эканамічны раён прымае актыўны ўдзел ва ўмацаванні сувязей з замежнымі краінамі. Беларусь аказвае дапамогу слабаразвітым замежным краінам. Нашы аўтамабілі-самазвалы добра зарэкамендавалі сябе на будаўніцтве Асуанскай плыціны і ў Афганістане, а трактары — на палях Індыі.

Вялікую дапамогу аказвае беларускі народ працоўным Кубы. У цэлым прамысловасць Беларусі вывозіць сваю прадукцыю ў 56 краін чатырох кантынентаў свету.

Сваё вялікае нацыянальнае свята беларускі народ сустрае новым размахам у сацыялістычным спаборніцтве. Кожны новы дзень прыносіць нам новыя радасныя весткі аб выдатных поспехах нашага народа. Нам па плячы цяпер самыя вялікія здзяйсненні.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, 77, Дом друку. Рэдакцыя газеты «Гэлас Радзімы».

Савецкі характар

Гэта адбылося ў адну з халодных асенніх начэй...

З вечара цяжкія хмары закрывілі неба над горадам. Рэзкія парывы ветра зрывалі з дрэваў рэшткі лісця. Дробны дожджык перайшоў к ночы ў зацяжны лівень. І цяжка было сказаць, калі ён сціхне.

Горад спаў. Толькі ў вокнах аддзялення «Інтурыста» ярка гарэла святло. Тут чакалі гасцей — турыстаў фірмы «Вуаяж Дзюмулен», якія ў двух аўтобусах павінны былі прыбыць з Масквы.

Даўно прайшлі ўсе тэрміны, а машын не было. Што ж магло здарыцца з гасцямі ў гэту непагодную ноч? Работнікі «Інтурыста» гадзілі, званілі па тэлефоне, удакладнялі. Нарэшце, у дзве гадзіны ночы са Смаленска паведмілі, што абедзве машыны ў поўнай спраўнасці выехалі ў Мінск яшчэ з вечара, дакладна па графіку. Але чаму ж іх няма?

Раптам за акном раздаўся доўгачаканы сігнал. Нарэшце, прыехалі! Усе вышлі насустрач гасцям, але ўбачылі толькі адзін аўтобус. З аўтобуса стамленыя і паўсонныя выходзілі турысты і, хаваючыся ад дажджу і ветру, спяшаліся да цяпла гасцініцы. А дзе другі? Зноў сталі званіць у гарады, размешчаныя на аўтастрадзе Масква—Мінск. І толькі кіраўнік групы, які прыбыў у першым аўтобусе, не хваляваўся. Ён спакойна паясніў, што другая машына пацярпела аварыю і засталася дзесьці далёка заду. «А што з людзьмі? Якая аварыя?» — пыталіся ў яго работнікі «Інтурыста». — Як жа вы маглі кінуць іх

адных у бядзе, нават не пацікавіўшыся, ці патрэбна ім якая-небудзь дапамога?

Алекс Атсолік — так звалі кіраўніка прыбыўшай групы, здзіўлена ўзняў вочы і з недаўменнем перапытаў:

— А чаму я павінен цікавіцца імі, яны ж не з маёй групы?

Наступіла мёртвае цішыня. Такіх адносін да лёсу людзей, якія аказаліся ў бядзе, савецкія людзі не маглі зразумець. Але момант замяшальніцтва прайшоў. Хутка наспела рашэнне: трэба неадкладна накіраваць да месца аварыі другі аўтобус і хутчэй даставіць у Мінск усіх турыстаў, сярод якіх было многа пажылых жанчын.

Неадкладна на легкавой аўтамашыне да пацярпела аварыю аўтобуса накіраваўся прадстаўнік «Інтурыста» і ўрач. Другія работнікі сталі прымаць меры да неадкладнай адпраўкі на месца аварыі аўтобуса і цягача.

А горад спаў. Даўно закончыліся змены шафёраў у аўтагаспадарках, яны спакойна адпачывалі. Каго паслаць на дапамогу турыстам? Падрыхтоўка машыны, пошукі шафёра і механіка маглі заняць некалькі гадзін. А людзі дзесьці на дарозе чакалі дапамогі.

Тады хтосьці падаў такую думку: не губляючы часу, адправіць за турыстамі аўтобус, які раней прыбыў. Запыталі згоды ў шафёра. Разуменячы, у чым справа, ён не стаў нярачыў. Але Алекс Атсолік не згаджаўся і забараняў ехаць шафёру. Ні ўгаворы, ні тлумачэнні не пераканалі яго. Ён стаяў на сваім:

Фельетон

Куды ні кінь...

Колькі разоў сумленныя людзі за мяжой казалі бегунам:

— Не плюйце ў студню. Давядзецца наліцца...

Але ты з пагардай пазіралі на разважлівых людзей.

— Студыя? Дзівак! Што мы жывём у Чухаве, сярод пінскіх балот! Тут жа у нас на экзылі ванна, вадаправод. Цывілізацыя. І наогул вы, старыя эмігранты, — шэрая маса. Пражылі век за мяжой і не пазбыліся сваіх старых звычак...

І бегунацы працягвалі сваё. Праца не цяжкая — плюнуў, і ўжо, глядзіш, у кішэні бразгаюць срэбранікі. І думаць надта не трэба: паўтарай тое, што ўжо звягалі цемрашальны за мяжой аб дзяржаве рабочых і сялян, у тым ліку і Беларускай дзяржаве.

— БССР?.. Гэта фікцыя? Якая ж гэта дзяржава, калі там няма ні паноў, ні лакеяў. Вось Літоўскае княства — гэта была дзяржава. Чалавек ведаў, каму трэба пакланіцца перадам, а каму і па-іншаму. Або якая ж там дэмакратыя, калі ўсе павінны працаваць? А я, бегунац, можа хачу толькі есці ды ляжаць на баку. Я чалавек далікатны.

Або граніца... Дзе яна, калі БССР — гэта дзяржава? Украінец едзе ў Беларусь, беларус — на Украіну без загранічнага пашпарта, без дазволу. Адзе мяжа, дзе

плот? Якая ж гэта самастойнасць без плоту. Фікцыя!

Але ж часам заўважалі бегунацы, што чым больш старанна яны плююць у студню, тым менш паны, дзеда якіх яны стараюцца, звяртаюць на іх увагу. Калі, маўляў, ваша дзяржава фікцыя, дык чаго ж тады вы, бегунацы, вартыя, каму вы патрэбны?

Схмянуліся бегунацы. Зразумелі ўрэшце сэнс народнай прымаўкі: «Служы пану верна, дык ён табе... нечым зерне». Не, трэба гэтым панам паказаць, што яны, бегунацы, заслугоўваюць іншых адносін.

Але як? Хто на іх зверне ўвагу, калі за плячыма ніякага фону.

Далей — горш. Раскрылі раты бегунацы, дзівяцца: у Арганізацыі Аб'яднаных Нацый выступае прадстаўнік Беларускай дзяржавы, уносіць вельмі важную папраўку да рэзалюцыі. Амерыканскі прадстаўнік злуецца, выступае супраць гэтай папраўкі. Але прадстаўнік Беларускай дзяржавы не звяртае на гэта ўвагі і смела дабіваецца свайго. І вось дэлегаты ААН галасуюць за прапанову беларусаў. Амерыканцам застаецца адно: зрабіць выселюю мінус пры сумнай сітуацыі і згадзіцца з папраўкай.

А потым зноў навіна: Беларуска ССР ратыфікавала Маскоўскі дагавор аб забароне ядзерных выбухаў.

— Мне належыць адпачываць, значыць, я не павінен непакоіцца аб іншых...

Што можна было адказаць чалавеку, які, відаць, меў дзіўнае разуменне аб дружбе і ўзаемавыручцы. Тут як нельга ярка выявілася мараль буржуазнага грамадства.

Тым часам у аўтобусным парку горада, куды звярнуліся работнікі «Інтурыста» за дапамогай, ужо прымаіліся неабходныя меры. У гэты час у двор аўтобуснага парка ўехала аўтамашына. Пераганяючы яе ў Мінск з другога горада, шафёр прасядзеў за рулём больш 12 гадзін. Стамлены і замёрзлы, ён меў заслужанае права на адпачынак, аб гэтым гаварылі і інструкцыі. Толькі яго асабістае жаданне, яго згода на паездку маглі на дзве гадзіны раней вы-

ручыць турыстаў, якія чакалі дапамогі дзесьці далёка ад Мінска. Калі шафёр пачуў, што патрэбна яго дапамога, ён адразу згадзіўся адправіцца ў дарогу. Ды і ці мог раздумаць савецкі чалавек, калі гутарка ішла аб дапамозе!

..Прайшло некалькі гадзін, і другая група турыстаў шчасліва была дастаўлена ў гасцініцу. Як гораца дзякавалі яны простаму савецкаму шафёру, які вырчыў іх з бяды! Гэта трэба было бачыць сваімі вачыма.

А Атсолік у гэты час спакойна спаў. Што яму да чужой бяды! У яго сваё мараль, якая заключаецца ў тым, што сваё сарочка бліжэй да цела. Гэтым, напэўна, і кіраваўся прадстаўнік фірмы «Вуаяж Дзюмулен» Алекс Атсолік.

А. АНДРЭВІЧ.

Са святмі!